

Jak se učí v Indii

Indie je druhá nejlidnatější země světa a její vysokoškoláci se dobře uplatňují v zahraničí. Na ČVUT je indických studentů kolem stopadesáti. Proto jsem rád přijal nabídku na krátkodobý přednáškový pobyt v magisterském programu Vel Tech R&D Institute of Science and Technology.

Jde o jednu ze čtyř nejlépe hodnocených nestátních technických vysokých škol v Indii. Sídlí v Chennai, dříve Madrasu, kterému se pro rozvinutý průmysl civilních i vojenských motorových vozidel přezdívá Indický Detroit. Je také hlavním městem jihoindického státu Tamil Nadu, významného svou zemědělskou a textilní produkcí, a v neposlední řadě i mimořádnou koncentrací hinduistických svatyní.

Veřejné zdroje a prostředky soukromého sektoru, včetně několika mezinárodních projektů, univerzita získává pouze na výzkum. Studium se tedy financuje výhradně školným, které je oproti ČVUT (platby za program vyučované v cizím jazyce) zhruba třetinové. Proto jsou výzkumné laboratoře vybaveny velkoryseji než výukové prostory; na rozdíl od učeben v nich například bývá klimatizace. Hlavní význam projektů ale vidí v přilákání kvalitních profesorů, vytvoření podmínek pro uplatnění vynikajících studentů a navázání mezinárodní spolupráce.

Oproti standardům rozvinutých zemí je struktura výzkumu na Vel Tech dost nevyvážená. Někde pracují s vyspělými technologiemi, například v oblasti Aeronautical Engineering, která těží z existence indického vesmírného programu a úspěšně láká i zahraniční výzkumníky. Jiné úkoly nejsou z našeho pohledu příliš náročné. Jde o vývoj pro specifické místní podmínky, vyžadují

jící konstrukční jednoduchost, snadnou obsluhu a nízkou cenu, případně o testování a osvětlu ve světle budoucích společenských výzev. Ilustruje to například indicko-francouzský projekt konstrukce elektrokola s bambusovým rámem nebo provoz státem financované linky pro recyklaci elektrospotřebičů, což je s ohledem na tristní stav životního prostředí nesporně chvályhodná, i když zatím spíše symbolická iniciativa.

Ve čtyřletém bakalářském studijním programu, jehož absolventi získávají titul BTech, univerzita čelí značné pestrosti vstupních znalostí a dovedností. Kupodivu se to týká i angličtiny, která je v Indii úředním jazykem a lidé z jiných států se tamilsky nedomluví. Komunikační schopnost a srozumitelnost projevu závisí zejména na původu studenta; nejhůř na tom bývají ti z venkovských oblastí, kde je nedostatek kvalifikovaných učitelů a obyvatelé patří k nižším společenským třídám, které se ostatní nerozpakují označovat dehonestujícím pojmem "peasants". V tomto ohledu mají naopak dobrou pověst místní křesťané, kteří se zpěvem a recitací v anglikánských kongregacích odmalicka učí dokonalé výslovnosti, a jsou proto údajně upřednostňováni i při výběrových řízeních na učitelské pozice.

O úrovni technické přípravy uchažečů zase svědčí zařazení kurzu, podobného dílnám na našich základních školách, v němž se nastupující studenti seznamují

s charakteristikou a použitím jednoduchého nářadí. Přes tyto obtíže je technické vzdělání v Indii vysoce ceněné, prestižnější je pouze medicína. Absolventi ale často usilují o kariéru v obchodu nebo financích, někteří baka-láři proto pokračují v ekonomicky zaměřeném magisterském programu.

Studenti i mnozí učitelé mají nízké povědomí o značných rozdílech mezi Indií a ostatním světem a naprostá většina v zahraničí nikdy nebyla. Šokuje je třeba, že základem všech našich jídel není rýže. Je však třeba si uvědomit, že rozmanitost 29 indických států a dalších komunit je sama o sobě větší, než na co jsme zvyklí v Evropě. Považují-li nás tedy Indové za exotické, neznamená to jejich omezenost z hlediska schopnosti chápat rozmanitost kultur. Cizinci se zde přitom dostává přirozeného respektu. Na veřejnosti se musí smířit s častými žádostmi o společnou fotografii, do výuky ovšem vstupuje s určitým kreditem. Záleží pak jen na něm, jak ho zúročí, protože motivovaní indiští studenti dovedou být mimořádně vnímaví, komunikativní a tvořiví. O tom svědčí i děkovní mail absolventa mého kurzu, zakončený návrhem, abych s jeho rodinou založil společný podnik pro obchod s rýží.

**doc. Ing. Jan Vlachý, Ph.D.,
Masarykův ústav vyšších studií
[Foto: archiv autora]**

